

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในตลาดการเงิน

นางสาวทิพย์วารี สุปรียศิลป์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACTORS AFFECTING SAVINGS IN FINANCIAL MARKET

Miss Tipwaree Supriyasilp

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics Program in Economics

Faculty of Economics

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

501483

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในตลาดการเงิน

โดย

นางสาวทิพย์วารี สุปรียศิลป์

สาขาวิชา

เศรษฐศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

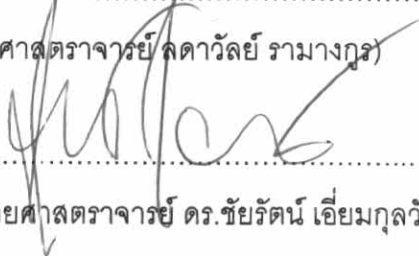
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยรัตน์ เอี่ยมกุลวัฒน์

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ทีรณ พงศ์มัทธมน)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศดาวัลย์ รามางกูร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยรัตน์ เอี่ยมกุลวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จูน เจริญเสียง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรกมล ไตรวิทยางกูร)

ทิพย์วารี สุปรียศิลป์ : ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในตลาดการเงิน. (FACTORS AFFECTING SAVINGS IN FINANCIAL MARKET) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร.ชัยรัตน์ เอี่ยมกุลวัฒน์, 160 หน้า.

ตลาดการเงินเป็นตัวกลางทางการเงินที่สำคัญในการระดมเงินทุนจากผู้มีเงินออมไปให้แก่ผู้ที่ต้องการเงินทุน อันจะช่วยให้เกิดการพัฒนาระบบการเงินของประเทศได้อย่างต่อเนื่อง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงทำการศึกษาดังภาพรวมการออมในตลาดการเงิน รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการออมในตลาดการเงิน ทั้งตลาดเงินและตลาดทุน และความสัมพันธ์ของการออมในแต่ละตลาด ในลักษณะของการโยกย้ายเงินออมระหว่างตลาด ซึ่งพิจารณาจากปริมาณเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดและมูลค่าพันธบัตรรัฐบาล โดยใช้ข้อมูลทศวรรษปฏิวัติเศรษฐกิจ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2533 – 2549 มาทำการวิเคราะห์และประมาณค่าด้วยวิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ และแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ช่วงโดยช่วงแรก คือ ช่วงก่อนและหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2533 – 2549) ช่วงที่สอง คือ ช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2533 – 2539) และช่วงสุดท้าย คือ ช่วงหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2540 – 2549)

ผลการศึกษาจากการประมาณค่าแบบจำลองทั้ง 3 ตลาด พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจบางปัจจัยมีผลต่อการออมแต่ละตลาดในตลาดการเงินแตกต่างกันในช่วงก่อนและหลังการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ รวมถึงการโยกย้ายเงินออมระหว่างแต่ละตลาดก็มีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงการศึกษากล่าวคือ ในช่วงแรก (พ.ศ. 2533 -2549) พบว่า มีการโยกย้ายเงินออมระหว่างการฝากเงินในธนาคารพาณิชย์กับการออมในรูปของพันธบัตรรัฐบาล และระหว่างการออมในรูปหลักทรัพย์กับการออมในรูปพันธบัตรรัฐบาล สำหรับช่วงที่สอง (พ.ศ. 2533 – 2539) พบว่า มีการโยกย้ายเงินออมระหว่างทั้งสามตลาด ขณะที่ผลการศึกษาในช่วงที่สาม (พ.ศ. 2540 – 2549) พบว่า มีการโยกย้ายเงินระหว่างการฝากเงินในธนาคารพาณิชย์กับการออมในรูปของพันธบัตรรัฐบาล และระหว่างการออมในรูปหลักทรัพย์กับการออมในรูปพันธบัตรรัฐบาล

สาขาวิชา.....เศรษฐศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....ทิพย์วารี สุปรียศิลป์.....
ปีการศึกษา.....2550.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

478 55701 29 : MAJOR ECONOMICS

KEY WORD: SAVINGS / FINANCIAL MARKET

TIPWAREE SUPRIYASILP : FACTORS AFFECTING SAVINGS IN FINANCIAL MARKET.

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. CHAIRAT AEMKULWAT, Ph.D., 160 pp.

Financial market performs the essential economic function of channeling funds from savers to investors. This thesis aims to study the overall savings in the financial market, factors affecting savings in the money market and capital market and the relationship of savings among markets. Deposits, market capitalization and bonds are considered in this study by using quarterly data over 1990 – 2006. Multiple regression analysis was used as a research tool. This study is separated into 3 periods: 1990 – 2006, 1990 – 1996 and 1997 – 2006.

The results show that some economic factors affect savings in each market differently both before and after economic crisis of 1997. In addition, the switching of savings in each market is different in each period. In the first period (1990 – 2006), there is the switching between deposits and bond market and between stock market and bond market. In the second period (1990 – 1996), there is the switching between markets. However, in the third period (1997 – 2006), there is the switching between deposits and bond markets and between stock and bond markets.

Field of Study.....Economics..... Student's signature.....

Academic year.....2007..... Advisor's signature.....

Tipwaree Supriyasilp
Chairat Aemkulwat

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากคณาจารย์หลายท่าน ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยรัตน์ เขี่ยมกุลวัฒน์ ที่กรุณาใช้เวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ให้ความรู้ คำแนะนำต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ลดาวัลย์ รามางกูร ที่ได้กรุณารับเป็นประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จูน เจริญเสียง และรองศาสตราจารย์ ดร. พรกมล ไตรวิทยางกูร ที่ได้กรุณารับเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งได้ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะเศรษฐศาสตร์ทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนร่วมหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตทุกคนที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ และให้คำแนะนำที่ดีแก่ผู้เขียน

ท้ายที่สุดผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจผู้เขียนเสมอมา จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	6
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.4 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	7
1.5 สมมติฐานของการศึกษา.....	7
1.6 วิธีการศึกษา.....	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
1.8 องค์ประกอบของวิทยานิพนธ์.....	8
บทที่ 2 วรรณกรรมปริทัศน์.....	10
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา.....	10
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
บทที่ 3 ภาพรวมการออมในตลาดการเงินไทย.....	29
3.1 การออมในธนาคารพาณิชย์.....	36
3.2 การออมในตลาดตราสารทุนหรือตลาดหลักทรัพย์.....	55
3.3 การออมในตลาดตราสารหนี้.....	62
บทที่ 4 ระเบียบวิธีวิจัย.....	72
4.1 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา.....	72
4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4.3 ขั้นตอนหลักในการศึกษา.....	84

บทที่ 5 ผลการศึกษา.....	92
5.1 ผลการทดสอบ Unit Root.....	93
5.2 ผลการทดสอบ Simultaneity.....	95
5.3 ผลการประมาณค่าแบบจำลอง.....	100
5.4 ผลการทดสอบ Structural Change.....	122
5.5 ผลการทดสอบ Granger Causality Test	123
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	128
6.1 บทสรุป.....	128
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	130
รายการอ้างอิง.....	132
ภาคผนวก.....	136
ภาคผนวก ก.....	137
ภาคผนวก ข.....	158
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	160

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 5.1 ผลการทดสอบ Unit Root ที่ระดับ at level.....	94
ตารางที่ 5.2 ผลการทดสอบ Unit Root ที่ระดับ at first difference.....	95
ตารางที่ 5.3 ผลการทดสอบ Simultaneity ของแบบจำลองตั้งแต่ปี 2533 – 2549.....	97
ตารางที่ 5.4 ผลการทดสอบ Simultaneity ในช่วงก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ (ปี 2533 – 2539).....	98
ตารางที่ 5.5 ผลการทดสอบ Simultaneity ในช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจ (ปี 2533 – 2549).....	99
ตารางที่ 5.6 ผลการประมาณค่าแบบจำลองการออมในธนาคารพาณิชย์ ปี 2533 – 2549....	101
ตารางที่ 5.7 ผลการประมาณค่าแบบจำลองการออมในตลาดหลักทรัพย์ ปี 2533 – 2549....	104
ตารางที่ 5.8 ผลการประมาณค่าแบบจำลองการออมในตลาดตราสารหนี้ ปี 2533 – 2549...	106
ตารางที่ 5.9 ผลการประมาณค่าแบบจำลองการออมในธนาคารพาณิชย์ ปี 2533 -2539.....	110
ตารางที่ 5.10 ผลการประมาณค่าแบบจำลองการออมในตลาดหลักทรัพย์ ปี 2533 -2539.....	112
ตารางที่ 5.11 ผลการประมาณค่าแบบจำลองการออมในตลาดตราสารหนี้ ปี 2533-2539.....	114
ตารางที่ 5.12 ผลการประมาณค่าแบบจำลองการออมในธนาคารพาณิชย์ ปี 2540 -2549.....	116
ตารางที่ 5.13 ผลการประมาณค่าแบบจำลองการออมในตลาดหลักทรัพย์ ปี 2540 -2549.....	119
ตารางที่ 5.14 ผลการประมาณค่าแบบจำลองการออมในตลาดตราสารหนี้ ปี 2540-2549.....	121
ตารางที่ 5.15 ผลการทดสอบ Granger Causality Test ระหว่างปริมาณเงินฝากในธนาคาร พาณิชย์กับมูลค่าพันธบัตรรัฐบาล กรณีศึกษาช่วงปี 2533-2549.....	123
ตารางที่ 5.16 ผลการทดสอบ Granger Causality Test ระหว่างมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด กับมูลค่าพันธบัตรรัฐบาล กรณีศึกษาช่วงปี 2533 – 2549.....	124
ตารางที่ 5.17 ผลการทดสอบ Granger Causality Test ระหว่างปริมาณเงินฝากประจำ ในธนาคารพาณิชย์ กับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด กรณีศึกษาช่วงปี 2533 – 2539.....	125
ตารางที่ 5.18 ผลการทดสอบ Granger Causality Test ระหว่างปริมาณเงินฝากประจำ ในธนาคาร พาณิชย์ กับมูลค่าพันธบัตรรัฐบาล กรณีศึกษาช่วงปี 2533 – 2539.....	125
ตารางที่ 5.19 ผลการทดสอบ Granger Causality Test ระหว่างปริมาณมูลค่าหลักทรัพย์ตาม ราคาตลาด กับมูลค่าพันธบัตรรัฐบาล กรณีศึกษาช่วงปี 2533 -2539.....	126

ตารางที่ 5.20 ผลการทดสอบ Granger Causality Test ระหว่างปริมาณเงินฝากประจำ ในธนาคารพาณิชย์ กับมูลค่าพันธบัตรรัฐบาล กรณีศึกษาช่วงปี 2540 – 2549.....	127
ตารางที่ 5.21 ผลการทดสอบ Granger Causality Test ระหว่างมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด กับมูลค่าพันธบัตรรัฐบาล กรณีศึกษาช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2549.....	127

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 อัตราการออมรวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ปี 2533-2549.....	3
ภาพที่ 3.1 ความสัมพันธ์ในระบบการเงิน.....	29
ภาพที่ 3.2 ส่วนแบ่งตลาดเงินฝากของธนาคารพาณิชย์เทียบกับสถาบันการเงินอื่นๆ ณ สิ้นปี 2549.....	33
ภาพที่ 3.3 สัดส่วนเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นๆ ณ สิ้นปี 2549.....	34
ภาพที่ 3.4 มูลค่าตลาดเงินและตลาดทุนของประเทศไทย ณ สิ้นปี 2549.....	35
ภาพที่ 3.5 โครงสร้างเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ แยกตามประเภทเงินฝาก ณ สิ้นปี 2549....	39
ภาพที่ 3.6 สัดส่วนปริมาณเงินฝากประจำ แยกตามระยะเวลาการฝากเงิน ณ สิ้นปี 2549.....	40
ภาพที่ 3.7 โครงสร้างเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ แยกตามประเภทผู้ฝาก ณ สิ้นปี 2549.....	42
ภาพที่ 3.8 จำนวนบัญชีเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ แยกตามขนาดเงินฝาก ณ สิ้นปี 2549...	44
ภาพที่ 3.9 จำนวนเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ แยกตามขนาดเงินฝาก ณ สิ้นปี 2549.....	45
ภาพที่ 3.10 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ปี 2533 – 2549.....	48
ภาพที่ 3.11 ปริมาณเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ ปี 2533 – 2549.....	52
ภาพที่ 3.12 สัดส่วนจำนวนหลักทรัพย์จดทะเบียน ณ สิ้นปี 2549.....	57
ภาพที่ 3.13 มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ปี 2533 – 2549.....	59
ภาพที่ 3.14 มูลค่าคงค้างของตราสารหนี้ ณ สิ้นปี 2549.....	65
ภาพที่ 3.15 มูลค่าพันธบัตรรัฐบาล ปี 2533 – 2549.....	66
ภาพที่ 3.16 ปริมาณเงินฝากประจำ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด และ มูลค่าพันธบัตรรัฐบาล ปี 2533 – 2549.....	68
ภาพที่ 3.17 สัดส่วนของปริมาณเงินฝากประจำ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด และ มูลค่าพันธบัตรรัฐบาล ปี 2533 – 2549.....	70
ภาพที่ 4.1 Real GDP ปริมาณเงินฝากประจำในธนาคารพาณิชย์ มูลค่าหลักทรัพย์ตาม ราคาตลาด และมูลค่าพันธบัตรรัฐบาล.....	76
ภาพที่ 4.2 ปริมาณเงิน ปริมาณเงินฝากประจำในธนาคารพาณิชย์ มูลค่าหลักทรัพย์ตาม ราคาตลาด และมูลค่าพันธบัตรรัฐบาล.....	78

ภาพที่ 4.3 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำเฉลี่ย 1 ปี และปริมาณเงินฝากประจำในธนาคารพาณิชย์.....	79
ภาพที่ 4.4 อัตราปันผลตอบแทน และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด.....	80
ภาพที่ 4.5 อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล และมูลค่าพันธบัตรรัฐบาล.....	81
ภาพที่ 4.6 อัตราแลกเปลี่ยน มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด และมูลค่าพันธบัตรรัฐบาล.....	82
ภาพที่ 4.7 จำนวนบริษัทจดทะเบียน และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด.....	83